

4.1 Členící (interpunkční) znaménka

4.1.1 Tečka, čárka, dvojtečka, středník, vykřičník, otazník

Všechna interpunkční znaménka se připojují k předcházejícímu slovu, zkratce, značce nebo číslu bez mezery. Za každé interpunkční znaménko však náleží mezera – kromě výjimek uvedených dále. (Viz též odstavec 11.5 Mezery)

Čalouníme nábytek. Chcete si vybrat látku? Obrátte se na nás!

Následuje-li více interpunkčních znamének za sebou, patří mezera za poslední z nich.

KAKTUS, spol. s r. o., tel.: 02/21 22 23 24

Tečka za zkratkou na konci věty platí také jako tečka za větou.

Inzertní rubriky se týkají výměny bytů, nabídky služeb apod.

4.1.2 Tři tečky

Tři tečky mohou znamenat vynechaný text nebo pokračování výčtu. *TE* – Pro tři tečky se používá zvláštní znak (výpustek).

Od kmene přítomného se tvoří jednoduché slovesné tvary určité, např. dělám, děláš, dělá, ...; dělej, ...

4.1.3 Spojovací čárka (spojovník), pomlčka

4.1.3.1 Spojovník

Spojovník spojuje dvě části slova nebo dva výrazy bez mezer. Končí-li předcházející řádek spojovníkem, opakuje se spojovník na začátku následujícího řádku. Při dělení slov se spojovník připojuje bez mezery.

Česko-polský slovník, zemědělsko-lesnické otázky, okres Plzeň-sever, Frýdek-Místek, Klára Suková-Rovenská, budete-li

4.1.3.1 Pomlčka

Pomlčka se odděluje za obou stran mezerami. První pomlčka se nepíše na konec řádku předcházejícího, druhá pomlčka se neklade na začátek řádku následujícího. Interpunkční znaménka, např. tečka, čárka, dvojtečka, se připojují za druhou pomlčku bez mezery.

Nabízíme polygrafické služby – zhotovujeme podklady pro tisk – provádíme grafickou úpravu textů.

Pomlčka může nahrazovat výrazy „až“, „až do“ nebo „proti (versus)“.

Obchod bude uzavřen 11. – 18. června. Zápas Sparta – Slávia

4.1.4 Závorky a uvozovky

Závorky a uvozovky přiléhají bez mezer na začátku a konci výrazu, který dáváme do závorky nebo do uvozovek. Je-li závorkami nebo uvozovkami vymezena část věty, přimykají se závorky nebo uvozovky jen k této části. Jestliže je v závorce nebo v uvozovkách celá věta, koncová závorka nebo uvozovka se umístí za interpunkční znaménko, které ukončuje větu.

4.1.4.1 Závorky

Přednostně se používají závorky okrouhlé.

Pro děti od šesti do deseti let jsou vhodné stolní hry (fotbal, kulečnick).

(Některé hračky si kupují dospělí sami pro sebe.)

PS – Pokud nejsou v psacím stroji okrouhlé závorky, nahrazují se lomítkem. Stejným způsobem lze v některých případech nahradit hranaté závorky.

V hranatých závorkách uvádějí jazykové příručky výslovnost slov, např. laser [lejzr].

V odborných pracích, které jsou opatřeny číslovaným seznamem použité literatury, se citáty z této literatury mohou v textu označit číslem citované publikace podle připojeného seznamu uvedeným v hranaté závorce.

Slovní zásoba se neustále mění, protože jazyk jako nástroj dorozumění se přetváří zároveň s vývojem společnosti. [5]

Hranaté a jiné závorky se používají v matematických výrazech.

{[(a + b) · c] : q}

4.1.4.2 Uvozovky

PS – Pro přední a zadní uvozovky se používá stejně umístěný znak.

Miloš Ondráček, loňský vítěz ankety o nejkrásnější českou známku, napsal: „Rytcův projev musí souznít s výtvarnickým.“

TE – Přední a zadní uvozovky se vyznačují různě umístěnými znaky.

Ředitelka mateřské školy říká: „Dětem nechybějí věci, ale vztahy.“

Správná hračka má podporovat přirozenou touhu dítěte „přicházet věcem na kloub“.

4.1.5 Odsuvník (apostrof)

Odsuvník nahrazuje vynechané písmeno.

Sáh` si do kapsy. Upad` do bezvědomí. Paul`s dog.

PS – Odsuvník lze nahradit diakritickou čárkou. (Za ní je nutno udělat mezeru.)

Sněď´, lek´se, leh´si; John´s, don´t; l´espace.

4.2 Zkratky

Způsob psaní zkratk stanoví Pravidla českého pravopisu.

4.2.1 Zkratky častých slov

Za zkratkami, které se tvoří začátkem slova, se píše tečka.

p. (pan, pánové), popř. (popřípadě), r. (rok), zvl. (zvláště)

jestliže se slovo krátí začátkem a koncem, tečka za zkratku nepatří.

fa (firma, faktura), fy, fu, fou, pí (paní), ca, cca (circa)

Uvnitř zkratk dvou nebo více slov náleží za každou tečku mezeře.

a. s., t. r., v. r., Ústí n. Orł.

Některé zkratky dvou nebo více slov se píší dohromady (event. je možný dvojitý způsob psaní).

tj. (to je), atp, atpod. (a tak podobně), č. j., čj. (číslo jednací), č. p., čp. (číslo popisné)

Za iniciálovými zkratkami (utvořenými z velkých počátečních písmen) se tečka nepíše.

ČR, AV ČR, MF ČR, NG, ČSAD, UNICEF, OSN

4.2.2 Zkratky akademických titulů, vojenských a vědeckých hodností

Zkratky akademických titulů, vojenských hodností apod. uvedené před jménem se čárkou neoddělují.

PaedDr. Karla Pechová, akad. arch. David Brzobohatý

pplk. Michal Vondráček, mjr. Vojtěch Koubek

Zkratky vědeckých hodností uvedené za jménem se oddělují čárkou.

PhDr. Martin Suchý, CSc.

MUDr. Jaroslav Paderta, DrSc., České Budějovice

4.2.3 Zkratky právního označení firem

Zkratka právního označení uvedená před názvem firmy se čárkou neodděluje.

s. Kormorán;, v. o. a. LAGUNA

Právní označení uvedené za názvem firmy se odděluje čárkou.

Slunečnice, a. s.

RENA, spol. s r. o, Pelhřimov

4.3 Značky

Značka a příslušná číselná hodnota musí být napsány na témž řádku. TE – Mezi číslo a značku se vkládá neoddělitelná mezera.

PS – Pokud značka není obsažena v klávesnici psacího stroje, lze kombinovat znaky nebo je nutno ji vypsát slovem nebo dopsat ručně.

TE – Pro psaní značek, které nejsou obsaženy v klávesnici, lze využít zásobu znaků nebo kód ASCII [aski,], American Standard Code for Information Interchange.

4.3.1 Značky měrných jednotek

Značky měrných jednotek se píše bez tečky, od číselné hodnoty se oddělují mezerou.

10 cm; 6 V; 8,78 kg; 0,25 l; 7 x 5 m; 10:00 h; 12 min; 30 s

Tvoří-li značku dva nebo více znaků, následují za sebou bez mezery.

+10 °C; 300 kW; 100 kWh; 15 mA; 500 kPa

jestliže se číslicí a značkou vyjadřuje přídavné jméno, píše se takový výraz bez mezery.

6V baterie = 6voltová = šestivoltová baterie

100 km rychlost = 100kilometrová = stokilometrová rychlost

4.3.2 Značky měn

V sestavách se značky měn píší před peněžní částkou. V textech je lze uvádět na ní i před ní.

Kč 220,--; Ft 120,15; Din 250,50. Nabízíme Vám slevu 2500 Kč.

PS – Není-li některá měnová značka v klávesnici stroje, nahrazuje se kombinací znaků nebo se vypisuje.

420 kanadských dolarů

V bankovní praxi se měnové jednotky vyjadřují třípísmennými kódy.

CZK 24,20; ATS 500,00; CHF 105,15; NLG 115,20

4.3.3 Matematické značky

Číslo se od matematických značek odděluje mezerami.

$$10 + 20 = 30$$

$$45 - 15 = 30$$

$$a + b = c$$

$$5 \cdot 16 = 80$$

$$60 : 12 = 5$$

$$a - b = x$$

$$5 \times 16 = 80$$

Pokud značky plus a minus vyjadřují hodnotu čísla, předsazují se bez mezery.

+5 °C; -10 °C

V textu se matematické značky vypisují slovně.

Celkové množství minus 5 kusů vadných. Uvedená cena plus 645 Kč DPH.

4.3.4 Zlomky

4.3.4.1 Obyčejné zlomky

Zlomky se šikmou zlomkovou čarou se píší bez mezery. Ve smíšeném čísle se zlomek od celého čísla odděluje mezerou.

$1/2$; $3/4$; $10 \frac{3}{4}$ kg; $7 \frac{1}{2}$ m; $8 \frac{11}{12}$ ha

Složená přídavná jména se píší bez mezery.

$3 \frac{1}{2}$ procentní úrok

Vodorovná zlomková čára začíná pod prvním a končí pod posledním znakem zlomku. Vyznačuje se spojovníkem nebo podtrhávací čarou.

TE – Při psaní zlomků a složitějších matematických výrazů se využívají speciální funkce.

4.3.4.2 Desetinné zlomky

Desetinné zlomky se od jednotek oddělují desetinnou čárkou. Před ní ani za ní se nevynechává mezera. desetinné zlomky psané za sebou se oddělují středníkem

12,76; 98,50; 45,67; 100,006; 19,09

4.3.5 Procento, promile

Procento se píše značkou, která je v klávesnici stroje.

Promile se na *PS* vyznačuje pomocí malých „o“ a šikmé zlomkové čáry.

TE – Využívá se zásoba znaků nebo kód ASCII.

Úrok 5 %, 3 1/2 % slevy; 5‰ alkoholu; spád 8 ‰.

Složená přídavná jména se píše bez mezery mezi číslem a značkou.

15 % penále = 15procentní penále

4.3.6 Mezní úchytky

PS – Znaménko „minus“ je třeba napsat o půl řádku níže.

TE – Využívá se zásoba znaků nebo kód ASCII.

20 ±1; (50 ±5) °C; (16 ±3) mm

4.3.7 Měřítko

Čísla se od dvojtečky oddělují mezerami.

Nákres pozemku byl zhotoven v měřítku 1 : 100.

4.3.8 Průměr

PS – Značka pro průměr se píše kombinací nuly a lomítka. *TE* – používá se zásoba znaků.

Hadice O 1/2" (palce)

4.3.9 Exponenty, indexy

Exponenty a indexy se připojují k číslici nebo k písmenu bez mezery na následující znakovou rozteč.

PS – Při psaní exponentů se váleček pootočí o půl řádku níže, při psaní indexů o půl řádku výše.

TE – Využívá se funkce „horní index“ a „dolní index“.

$(a + b)^2$; 10^{-5} ; 300 m^3 ; 12 m^2 ; H_2SO_4 ; CaSO_3 ; HNO_3

4.3.10 Úhlový stupeň, minuta, vteřina

Mezi číslem a následující značkou se nevynechává mezera.

PS – Pokud není značka pro stupeň v klávesnici psacího stroje, používá se malé „o“ umístěného o půl řádku výše. Úhlové minuty se vyjadřují diakritickou čárkou nebo odsuvníkem (apostrofem). Úhlové vteřiny se vyznačují uvozovkami.

Úhel 15° ; $35^\circ 27' 5''$ $1' 30''$

TE – Pokud nejsou potřebné značky v klávesnici, používá se zásoba znaků nebo kód ASCII.

spád 15° ; $65^\circ 12' 10''$

(Tyto značky se používají při zápisu přesných údajů směru, zeměpisných souřadnic apod., nikoli při časových údajích. vyjadřování teplotních stupňů viz 7.1.)

4.3.11 Paragraf

Značka pro paragraf se píše jen ve spojení s číslem.

§ 23; § 121; podle § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 98/1991 Sb.

4.3.12 Značka & (et)

Tato značka se uplatňuje při psaní firemních názvů.

Klemens & Müller, Thomas Brown & Co

PS – Pokud tato značka není v klávesnici stroje, nahrazuje se spojkou „a“; v názvech zahraničních firem se překládá do příslušného jazyka. *TE* – Používá se zásoba znaků (symboly).

4.3.13 Značka # (dvojitý kříž)

Tato značka se používá jen ve spojení s následujícím číslem (nahrazuje slovo „číslo“).

Pokrývky # 215 již nevyrobíme.

4.3.14 Stejnítka

V sestavách je možné opakovaný výraz na dalším řádku nahradit stejnítky (uvozovkami), které se píší pod první písmeno opakovaného slova. Opakovaná čísla stejnítky nahradit nelze.-

Kč 222,50	10 vagonů stolních brambor
" 10,00	10 " krmných "
<u>" 112,00</u>	4 " " "

Kč344,50

POZNÁMKA

V textu se značky, pokud nejsou použity s číslem, vypisují.

Bude třeba několik metrů látky. Vytéklo mnoho litrů vody. Bylo rozhodnuto podle uvedeného paragrafu. Schůze se zúčastnilo jen malé procento voličů.

5.1 Desetinná čísla

Desetinná místa se oddělují od jednotek desetinnou čárkou. Čísla, která mají více než tři místa vlevo nebo vpravo od desetinné čárky, se člení do skupin o třech místech jednou mezerou. Čtyřmístná čísla se mohou psát bez mezery.

17 867,8 m; 1 250 000 obyvatel; 5,756 7 q; 2000 km

5.2 Peněžní částky

Při psaní peněžních částek se z bezpečnostních důvodů skupiny tří čísel mohou oddělovat tečkou.

Kč 2.350.000,--; Ft 1.543,78

Zaokrouhlená čísla nebo přibližné částky lze uvádět bez desetinných míst.

Příjem nad 15.000 Kč; cena cca 4700Kč

5.3 Sestavy čísel

V sestavách se píše jednotky pod jednotky, desítky pod desítky atd.; vychází se od desetinné čárky. Za desetinnou čárkou se uvádí vždy stejný počet míst. Pokud nejsou udány desetinné hodnoty, píše se nuly.

Sloupce se pod posledním řádkem podtrhávají spojovníkem (po zařádkování) nebo podtrhávací čarou (těsné). Podtržení začíná pod (nad) prvním místem sloupce a končí pod posledním místem. Početní značky +, | před částkami nebo před čísly se podtrhávají spolu s čísly.

Součty se podtrhávají rovnítkem (po zařádkování) nebo dvojitou čarou (v TE).

256,10 kg

700,00 "

354,50 "

1 310,50 kg

=====

Kč 9,536,70

- Kč 3.792,00

Kč 5.744,70

-

Při psaní sestav a při podtrhávání se využívají automatické funkce elektronických *PS* a textových editorů.

5.4 Kalendářní data

Při číselném vyjádření měsíce se podle ČSN EN 28601 *Datové prvky a formáty výměny – výměna informací – prezentace data a času* píše datum v odvolacích údajích, při vyplňování rubrik apod. sestupně; jednotlivé údaje se spojují spojovníkem, měsíc a den se vyznačuje vždy dvoumístně.

1999-06-01 99-06-01 2001-03-08

V sestavách se kalendářní data píší rovněž sestupně.

1998-07-15

1999-12-06

2001-02-03

Při slovním vyjádření měsíce se datum píše vzestupně.

Náchod 1. září 1998

5.5 Časové údaje

Časové údaje se píší sestupně, dvoumístně a oddělují se dvojtečkami. Hodiny, minuty a sekundy lze krátit značkami h, min, s nebo vypsát slovy.

10:30:15; 03:25 h; 10 h 30 min 15 s; v 10 hodin

5.6 Telefonní a faxová čísla

Telefonní a faxová čísla se člení po dvojicích počínaje zprava. Lichý počet číslic začíná trojčíslím.

22 23 24 25; 543 22; 756 81 89

5.7 Ostatní čísla

Rodná čísla, čísla občanských a řidičských průkazů, evidenční čísla cestovních dokladů, čísla bankovních účtů, SPZ motorových vozidel, čísla norem, IČO, DIČ atd. se člení v souladu s příslušnými předpisy. Poštovní směrovací čísla viz 12.3.2.

Elektronické PS – Při vyplňování čísel do rubrik formulářů, rámečků pro PSČ apod. se doporučuje nastavit úzké znakové rozteče (12 nebo 15 znaků na palec).

5.8 Spojení čísel se slovy, písmeny nebo značkami

Mezera se nedělá tam, kde se spojuje číslo se slovem, s písmenem nebo značkou v jedno slovo nebo v jednu značku.

10násobek, 4násobný, 5krát; odd. IIb; Alšova 15a; formát A4

5.9 Římské číslice

Římské číslice se píší velkými písmeny abecedy. I = 1, V = 5, X = 10, L = 50, C = 100, D = 500, M = 1000; menší číslo před větším se odečítá (XL = 40), menší číslo za větším se přičítá (CX = 110).

V sestavách se římské číslice řadí od levé svislice.

I.

II.

II.

IV.

V.